

“El subministrament d'aigua no pot estar a mans de la iniciativa privada”

Daniel Zimmer és director executiu del Consell Mundial de l'Aigua (CMA), organisme internacional creat el 1996 i format per administracions locals, institucions internacionals, ONG i empreses privades relacionades amb el subministrament d'aigua.

Quins són els objectius del CMA?

—És una plataforma de diversos implicats del sector de l'aigua. Bàsicament, el nostre objectiu és conjuminar la diversitat d'organitzacions que tenen a veure amb els diversos aspectes relacionats amb l'aigua, des del subministrament a la sanitat fins a l'agricultura, passant pels usos industrials. El segon objectiu és deixar clar davant de tot el món que l'aigua és un assumpte polític i que té a veure amb els polítics. Notem que sense implicació política i dels qui prenen decisions, no aconseguirem cap progrés.

—Què fa el CMA per assegurar l'accés al subministrament d'aigua de la població?

—Sobretot, fem créixer la consciència sobre el problema de l'aigua entre els polítics i la gent que pren les decisions. No som una organització de l'ONU, per la qual cosa no tan sols volem accedir als governs sinó també als ajuntaments, que són essencials en els serveis bàsics de subministrament d'aigua. També hem treballat la qüestió del finançament localment i s'ha fet molt per aconseguir fons d'entitats financeres. També hem treballat en la definició del dret a l'aigua.

—Penseu que els polítics estan prou conscienciats del problema de l'aigua?

—En absolut, i per això es va crear

el CMA. Els governs han de veure clar, tal com vam posar de manifest a la nostra darrera cimera a Mèxic, que un bon subministrament d'aigua és una garantia de desenvolupament. Encara necessitem arguments per a explicar als ministres per què haurien d'invertir en tractament d'aigües. A ells, invertir en telecomunicacions els resulta molt més rendible que no invertir en aigua. Molts dels beneficis de l'aigua no són directes, sinó indirectes, en forma de desenvolupament del país. La seua visió a curt termini els impedeix de veure les raons per les quals haurien d'invertir en aigua. Per a ells és molt més important ser reelegits que construir les infraestructures.

Un dels nostres eslògans és: “Aigua abans que telèfons mòbils.” Sovint, quan hom pregunta a la població si prefereixen telèfons o aigua, diuen que els telèfons, perquè els proporciona satisfacció immediata. En el cas de l'aigua, no veuen cap necessitat d'invertir-hi, perquè si tota la vida les dones s'han dedicat a anar a buscar-ne, per què han de canviar?

—Com es poden trobar recursos per a finançar les infraestructures a fi de garantir el dret de l'aigua?

—En primer lloc, és molt important entendre quins són els problemes reals als països desenvolupats. Les ciutats africanes es van expandint molt i molt de pressa, cosa que origina una

concentració de gent sense recursos a la rodalia. Ara bé, si has d'afrontar l'extensió de la ciutat, d'on haurien de venir els recursos? El governs locals no solen poder fer front a aquesta despesa, encara menys quan resulta que l'aigua que hi ha pel voltant està contaminada per l'ús que se n'ha fet.

Si el govern no pot pagar pels serveis de l'aigua, què poden fer? Perquè el problema és que les infraestructures cal pagar-les abans no comenci a pagar-se per l'aigua. El govern local, amb l'ajuda del mercat local i només quan hi ha prou bon servei almenys en una part de la ciutat, pot invertir part dels beneficis a ampliar el servei a un altra part de la ciutat. La cosa important és que, de manera progressiva, els usuaris paguen per aquest servei de manera que aprofite per a ampliar la infraestructura i donar servei als més pobres.

A més, habitualment, a aquest problema de subministrament, s'hi afegeix el problema de la qualitat de l'aigua. Això significa que moltes ciutats tenen al seu voltant aigua inservible massa contaminada, perquè l'aigua del centre ha estat enviada a la perifèria, i ha contaminat l'aigua de la gent que hi viu, que alhora solen ser els més pobres.

—Quin paper hauria de tenir-hi, doncs, la iniciativa privada?

—Al CMA notem que les companyies privades subministren una aigua que resulta massa cara. Ara bé, tens algunes petites companyies en el país que poden ajudar els governs locals a construir les infraestructures necessàries. En tot cas, fer tota la instal·lació pot ser cosa de la iniciativa privada. Aleshores, una empresa pot gestionar el servei? Depèn del govern local. Si té prou capacitat, pot fer-ho tot sol; si hi ha companyies que poden fer aquesta feina, és la seua elecció. En tot cas, és impor-

tantíssim que la iniciativa pública no abandone el subministrament d'aigua a la iniciativa privada. Hem de mantenir el control dels plans d'inversió, de la qualitat del servei, la política de preus,...

—Per tant, la gestió de l'aigua hauria de ser pública o privada?

—El govern local ha de mantenir el control global en tot allò que té relació amb la inversió, els preus... Partint d'aquesta base, i depenent de les condicions del país —de si hi ha companyies privades o no—, es pot intentar impulsar companyies locals que poden equipar i instal·lar les canonades de tot el sistema i, potser, fins i tot poden cedir-los les operacions diàries d'aquests sistemes. Però no és una cosa obligada i depèn en última instància de la situació del país. A Sud-àfrica, aquesta ha estat la política de Mandela, que va decidir de donar la responsabilitat del subministrament d'aigua als governs locals i deixar-los total llibertat sobre si volien cedir tota la gestió o una part d'ella a la iniciativa privada. Depèn molt del nivell de desenvolupament de cada país.

—Penseu que la liberalització del servei de l'aigua als països pobres pot ser una solució per a aquestes poblacions, tal com defensen alguns lobbies europeus?

—No tinc notícia que hi haja cap proposta de liberalització del servei i no crec que la liberalització siga una solució per als països pobres. Una de les característiques del servei de l'aigua és que és molt local i resulta molt difícil que en un mateix lloc hi haja competència entre dues empreses, perquè hi ha molta inversió a fer i, excepte a les grans ciutats, la inversió no seria rendible.

—Hi ha entitats que diuen que el fet que l'aigua passe de ser un recurs a ser un servei significa convertir-la en una mercaderia, i que això és negatiu. Què en penseu?

—El problema no és que passe de ser un recurs a ser un servei. L'aigua és un servei i algú ha de pagar per aquest servei. Només en un país és el govern que en finança les obres: Irlanda. I, és clar, a Irlanda hi ha molta aigua, i això ho explica tot. A Irlanda el

Daniel Zimmer, director executiu del Consell Mundial de l'Aigua.

proveïment és pagat per l'estat, pel contribuent. Però a molts països, i especialment als països ex-soviètics —en què l'estat subministrava aquest servei—, ens trobem que hi ha moltíssimes fuites d'aigua i pèrdues de recursos, perquè la infraestructura és desproporcionada. Avui, a l'Alemanya de l'Est, amb el declivi de població, resulta impossible de mantenir la

infraestructura. A més, hi havia moltes pèrdues d'aigua. Pagar per un servei permet d'assegurar-se que l'aigua no serà malbaratada en gran quantitats. Tan de bo que l'aigua poguera ser gratuïta, però no hem trobat la manera de fer-ho i, alhora, que l'explotació siga al màxim d'eficient.

V. Tena